Årsmelding Strihår 2019

Helse og gemytt 2019

Helse:

Hofteleddsdysplasi
Totalt 101 hunder er røntget i 2019. 1 hund er re-røntget med samme resultat, HD C, og 2 hunder er rerøntget med endret HD resultat fra C til B.
Resultat: 66 hunder med A-hofter
20 hunder med B-hofter
14 hunder med C-hofter
1 hund med D-hofter
Dette gir en HD-prosent på 14, 85.

Hunder røntget i 2019 med B-hofter utgjør 19,8%
I 2019 er det røntget 21 flere hunder enn i 2018.

Prosenttallene for HD de seneste årene ser slik ut:

2015: 20%
2016: 9,5%
2017: 13,6%
2018: 20%
2019: 14,85%

Hunder som ikke har A-hofter i populasjonen har sett/ser slik ut:
2015: 40%
2016: 38%
2017: 32%
2018: 41,25%
2019: 34,65%
(Resultatene er hentet fra NKK Dogweb for hunder avlest fra 01.01.2018-31.12.2019.)

Det er fortsatt for få hunder som røntges, selv om tallene er betraktelig bedre i 2019 enn for 2018. Dermed får vi for få hunder med kjent hoftestatus og sikkerheten i databasen blir ikke som ønsket, ref avlsplan.

Det ble i 2019 vedtatt krav om røntging av 50% av valper fra første kull for å få godkjenning av ny parring for tispe, i tillegg til økt fokus på HD-problematikk på vorsteh.no .

Selv om røntgingstallet er høyere enn på flere år maner AR oppdrettere og eiere til hunder om å få røntget hoftene

I følge avlsplanen er målet å få en bedring av HD-status for rasen til 95% HD-fri. Det er en lang vei å gå når vi ser det økende tallet for B-hofter. Med flere B-hofter ser vi at forekomsten av C-hofter øker.

I 2019 ser vi at av 15 av hundene med C-hofter eller D-hofter kommer 12 ut av kombinasjoner hvor enten mor, far eller begge er etter kombinasjoner med svenske, danske, finske eller tyske foreldre. 6 av hundene kommer fra samme kull. Noe norsk blod viser at arvbarheten for HD på SV er høy ved at avkom gir HD slik foreldrene gjorde. Vi vet også at arvbarheten for HD er høyere på SV enn på andre raser.

Oppdretterne oppfordres til å være svært nøye mht valg av partner når man planlegger kull. De som ønsker å avle må i større grad ha en plan lengre enn til ett kull. Forhåpentligvis holder avlsdyrene et nivå indeksmessig som gjør at man i planleggingen skjeler til jaktlige egenskaper og ikke har hovedfokus på HD. Hjelpemidlene dogweb og datahound er tilgjengelige for alle. I tillegg er det mulig å be om hjelp med å sannsynlighetsberegne helse/HD i tenkte kombinasjoner. Uheldigvis finnes det fortsatt oppdrettere som hevder at HD ikke er noe problem verken for rasen, hunden, oppdrettet eller kjøper.

Tidligere hadde vi ikke helsekunnskap om annet enn den enkelte hund. I dag har vi mengder av data samla om hunden og hele slekta. Dette gir oss mulighet til å beregne et indeks som hjelper oppdretterne til å unngå å gjennomføre risikokombinasjoner.

Problemet med å bruke utenlandske avlspartnere er den mangelfulle informasjonen vi har om helse/HD. Sverige innfører først nå indeksberegning for HD. Avlsrådet mener tiden ikke er inne for å lempe på krav til HD for avlsdyrene.

Von Willebrands sykdom:

NKK krever kjent vWD status før registrering av kull. For godkjenning av paringer må eier legge frem dokumentasjon på at foreldredyrene er fritestet. Det er et krav ved godkjente paringer at vWD-status er kjent på forhånd. De fleste hunder som brukes i avl nå har status fri fordi deres foreldre eller besteforeldre er fritestet.

I følge avlsplanen er det et mål at populasjonen skal være fri for gener som disponerer for denne sykdommen. Verken sykdom eller gen som disponerer for sykdommen er påvist de siste årene. Dette viser at kravet om fristatus for avl har virket etter hensikten.

Annet helse:

AR får sporadisk melding om tilfeller av allergi og epilepsi. AR noterer til internt bruk og følger med på utviklingen. For 2019 har vi fått noen flere meldinger enn normalt om disse eller andre lidelser. AR tror dette skyldes økt fokus på helse. Mørketallene vil alltid være der. Oftest er det kjøpere til hund som melder. Svært sjelden er det oppdretter som melder. Uten at vi våger åpenhet om avl gjør vi rasen urett. Det er derfor å håpe på at alle med strihår er åpne om, og deler informasjon om helse. Et mål for AR er å unngå å sette sammen kombinasjoner hvor man risikerer allergi eller epilepsi.

Gemytt

Inntrykket av strihåren for 2018 er at den har et stabilt og vennlig gemytt. Det er sjelden det blir rapportert om hunder med uønsket adferd til avlsrådet. I 2019 er det meldt om ett tilfelle av

gemyttlige avvik til NKK fra jaktprøver eller utstillinger. AR prøver å holde oversikt gjennom interne notater.

Av og til meldes det om hunder som piper, er urolige og har mye lyd, henger og loser og hunder som mangler evne til å arbeide konsentrert. NKK har ferdigstilt arbeidet med Mentaltest Hund. Denne testen kan fortelle eiere om hva hunden er god til, hva den mestrer og hva som blir vanskelig for hunden. Alt vi vet kan vi bruke i det daglige arbeidet i trening og dressur. Denne testen er ny og relativt lite brukt til nå.

Det vil være til god hjelp for avlsrådets arbeid å ha bredest mulig kjennskap til rasens gemytt, på individnivå, for å unngå å sette sammen uheldige kombinasjoner.

Antall registreringer og kontakter med avlsrådet

I 2019 ble det registrert 147 valper (tall fra dogweb). Av disse var et kull på 3 som ble født sent i 2018 som ikke var med på forrige statistikk. Disse 147 valpene er fordelt på 18 kull, noe som gir en gjennomsnittlig kullstørrelse på ca 8,2. I tillegg til disse vet vi at det ble født ytterligere 3 kull helt på slutten av året som kommer med på neste års statistikk. En gledelig oppgang fra fjoråret! Det ble importert og registrert 17 strihår fra utlandet i 2019. 7 fra Danmark, 1 fra Tyskland og 9 fra Sverige.

Avles det mye utenfor klubben?

Av 18 kull registrert i 2019 gikk 6 av kullene gjennom avlsrådet og oppfylte kravene til godkjent parring. Ytterligere 1 kull gikk via avlsrådet og oppfylte kravene til andre parringer.

Når det kommer til de resterende 9 kullene:

2 av kullene hadde for høy innavlsgrad til å kunne godkjennes, og oppdretterne tok heller ikke kontakt med avlsrådet for godkjenning, men hadde dialog.

1 av kullene var oppdretter i kontakt med avlsrådet for råd og mulig oppføring på valpelista, men der kriteriene ikke ble vurdert oppfylt. Oppdretter valgte likevel å kjøre aktuelle kombinasjon.

1 av kullene ville kunne oppfylt kriteriene for godkjent parring, men oppdretter var per tid ikke medlem av klubben og gjorde heller ingen forespørsel til avlsrådet.

4 av kullene er kombinasjoner av utenlandske importer, hvor 2 av kullene tilhører oppdrettere som ikke er aktiv på jaktprøver.

Det siste kullet ble diskutert med avlsrådet, men ingen formell forespørsel ble levert, og kullet kunne ikke blitt godkjent i henhold til klubbens kriterier.

Antall henvendelser:

Totalt har vi registrert ca 25-30 forespørsler. Dette var bestående både av tispeeiere som ville ha råd ang hannhund, tips om valp, og tispeeiere som allerede hadde funnet hannhund og ville ha godkjenning.

Tanker rundt situasjonen

Heldigvis ser vi en reaksjon på fjorårets begredelige produksjon. Mer enn doblet antall valper skal vi være fornøyde med. Samtidig har minst 3 tisper gått tomme, så valpetallene kunne vært enda høyere.

Vi håper den positive trenden fortsetter og at vi ligger godt over 100 valper også i 2020.

Vi har inntrykk av at flere har fått øynene opp for «andre parringer» og spør oss likevel dersom de ser at kriteriene til «godkjent parring» ikke er oppfylt. Vi har tidvis i 2019 vært noe trege på å svare ut forespørsler, og dette kan ha bidratt til negativ omtale av avlsrådet i miljøet. Vi har imidlertid skjerpet inn rutinene og kjører nå møter ca hver 14 dag, avhengig av hvor mange forespørsler som kommer inn.

Strihår og jaktprøver 2019

I 2019 startet totalt 641 strihår på jaktprøver. Dette er en nedgang på 124, eller 16%, fra året før. Total premieringsprosent var 20,7%, som også er noe lavere premieringsprosent enn i 2018. Gjennomsnitt for karakterene er: Jaktlyst 4,1 – fart 4,1- selvstendighet 5,6 – søksbredde 3,4 – reviering 3,5 – samarbeid 3,8. Karakterene viser en nedgang i prosent på 0,1 for jaktlyst, 0,2 på selvstendighet og 0,1 på søksbredde.

Det er litt trist at alle tallene viser en nedgang. Men når det gjelder tall for premieringsprosent og karakterer må dette sees i et lengre tidsrom før en kan si noe om en nedadgående trend. At antall starter er lavere har sannsynligvis sammenheng med den langvarige trenden rasen har vært i med fallende populasjon.

I 2019 er det totalt 26 strihår som har fått til sammen 29 førstepremier. Det er en betydelig nedgang i antall fra året 2018. Forrige året var det svært mange førstepremier i unghundklassen. I 2019 var det 36 % færre unghunder som fikk førstepremier, og det var også flere topphunder med mange førstepremier i 2018. En av muligens flere årsaker til dette kan være den lave produksjonen av SV som vi har hatt, særlig i 2018.

I AK var det 10 SV som fikk til sammen 10 x 1.AK. Det er gledelig at dette resulterte i 6 nye VK hunder. I VK klassen var det 7 strihår som fikk til sammen 9 x 1.VK.

Dersom en ser på jaktindeksene til disse 1.premie hundene så fortsetter resultatene for år 2019 å vise at de scorer betydelig høyere enn gjennomsnitt for rasen, i både UK, AK og VK klassene. Gjennomsnittlig jakt samleindeks for alle disse strihårene er 213.

I år 2018 var også HD indeks gjennomsnittet for 1.premierte SV betydelig høyere, hele 207. Dessverre så er ikke dette tilfellet for år 2019 hvor HD gjennomsnittet er 101. Dette understreker alvoret i HD situasjonen for SV, for det er sannsynlig at mange av disse SV vil bli brukt i avl. Samtidig

er det sprik fra 82 til 119 individuelt på HD indeks, så det er viktig å være kritisk til hvilke partnere en velger ut i avl.

Når det gjelder SV og høystatus prøver så er det trist å konstatere at det var ingen strihår som deltok på NM skog. Dette er jo en gammel paradegren for rasen, så det er å håpe at dette ikke blir en trend videre.

Også i NM vinter var det færre hunder som deltok i VK enn vi har hatt tidligere år. 6 hunder startet i kvalifisering, hvor SV Ben av Raisjavri fikk 1.VK og var eneste SV i semi. Ben lyktes dessverre ikke å komme i finalen. På NM vinter lag gjorde SV nok engang en hederlig innsats og ble belønnet med bronsemedalje. SV A Beethoven av Brandsegg Søndre til Rune Fossum ble også beste hund individuelt på NM lag konkurransen.

På NM høyfjell var det 7 hunder som startet i VK kvalifisering. I denne høystatus konkurransen har vi tidligere stilt svært få SV, så det er gledelig med noen flere på startstreken.

A-Beethoven av Brandsegg Søndre til Rune Fossum og Ben av Raisjav'ri til Sigmund Nyborg gikk til semifinale på søk. Sigmund og Ben er jo en ekvipasje som nærmest er blitt spesialister på å avansere videre på høystatus jaktprøver. Dessverre så lyktes ikke disse 2 gode strihårene å komme til finale. På NM lag høyfjell gjorde også SV en hederlig prestasjon ved å få like mange poeng som bronsemedalje laget Breton.

På NM lavland stilte også som på NM høyfjell 7 strihår. Også her gikk 2 hunder videre på søk, Munkefjellets Palo til Rune Brenna og Munkefjellets Vill Iver til Ellen Marie Imshaug. Munkefjellets Vill Iver fikk 1.VK semi, mens Munkefjellets Palo tok seg til finalen på søk. I finalen var Palo med til siste slutt, men fikk ikke kommet i fugl. Dessverre lyktes vi ikke i NM lag lavland hvor SV laget ble nr. 7.

Førstepremier SV i 2019. Indekser 1.pr hunder

Strihår vorsteh	**1.uk**	**Ny VK hund**	**Jakt samleindeks**	**HD Indeks**
SV Myrsteggen`s Pippi	1.UK V, 1.UK H		211	93
SV Hollie	1.UK V		198	104
SV Myrsteggen`s Aloe	1.UK V		211	93
SV Guriskogens BBC Fryd	1.UK V		215	114
SV Rostadalens Tyri	1.UK V		214	107
SV Tiurvingen`s Indy	1.UK V		212	100
SV Speldraget`s J-The Boss	1.UK H		220	110
SV Jentenes DKR Nils Gustav	1.UK H		203	103
SV Tjuvskyttens Hasse	1.UK Full kombinert		?	?
Sv Brå	1.UK H		211	103
			Gj.snitt	**Gj.snitt**
	Til sammen 11 x 1.UK		**211**	**103**
	1.AK			
SV Lyngenhalvøyas AFO Embla	1.AK V	Ny VK hund	228	114
SV Schou`s Sara	1.AK V		194	82
SV Munkefjellets Vill Iver	1.AK L	Ny VK hund	207	87
SV Ullekalvs Si-Frøken	1.AK L		210	95
SV Martine Av Røssmyra	1.AK L	Ny VK hund	191	95
SV Gallokåsen`s O-Kiefer	1.AK S	Ny VK hund	216	89
SV Gallokåsen`s M-Svarte Lotte	1.AK S		224	91
SV Bekkstuggu`s Dbm Skruff	1.AK S	Ny VK hund	206	110
SV A-Beethoven Av Brandsegg Søndre	1.AK S		232	109
SV Pladsfjellets Teo	1.AK S	Ny VK hund	226	119
			Gj.snitt	**Gj.snitt**
	Til sammen 10 x 1.AK		**213**	**99**
	1.VK			
SV Tareskogens Rogg	1.VK V		213	94
SV Speldraget`s F Golddigger	1.VK kval H		209	111
SV Bivdar Av Brandsegg Søndre	1.VK kval V		222	107
SV Ben Av Raisjav`ri	1.VK kval NM Vinter		204	114
SV A-Beethoven Av Brandsegg Søndre	1.VK kval H,1.VK Fin H		232	109
SV Rampejegerens Frøya	1.VK kval L, 1.VK.fin L		218	95
SV Munkefjellets Vill Iver	1.VK NM semi L		207	87
			Gj.snitt	**Gj.snitt**
	Til sammen 9 x 1.VK		**215**	**102**
	Totalt 30 1.premier	**Total gj.snitt**	**213**	**101**